

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Etik Rehberi

1. TİHV' in VİZYONU (TİHV'in Geleceğe Bakışı):

TİHV'in vizyonu "İnsanlık onurunun korunması, demokrasinin gelişmesi ve toplumsal barışın tesisinin temel zemini olarak ülkemizde ve dünyada işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının yok edildiği ve böylece TİHV gibi kurumlara ihtiyacın kalmayacağı bir dünyaya ulaşmaktır".

2. TİHV' in MİSYONU (TİHV'in Varoluş Nedeni):

TİHV'in misyonu ise yukarıda tanımlanan nihai hedefe ulaşmak için, yaşamın her alanında işkencenin önlenmesi mücadelesine katkı sağlamak ve işkence gören kişilerin yaşadıkları travma ile baş edebilmelerine ve fiziksel – ruhsal – sosyal açıdan tam bir iyilik haline ulaşabilmelerine yardımcı olmaktır. Başka bir ifadeyle, maruz kaldıkları ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle insanlık onuru zedelenmiş kişi ve topluluklara yönelik "toplumsal özür dileme" ortamı oluşturulmasına katkıda bulunmaktır.

3. TİHV' in Temel Değerleri:

- Evrensel insan hakları değerlerini esas alma
- İşkenceye, ayrımcılığa ve diğer tüm insan hakları ihlallerine karşı olma
- Hakkındaki suçlama, siyasi görüşü ve kimliği ne olursa olsun işkence gören herkese eşit ve aynı ilkeler çerçevesinde hizmet sunma
- Etik değerlere saygı
- Bilimselliği temel değer sayma
- Aktivist ruhun ve akademik bakışın bütünselliği
- Gönüllülük ile profesyonelliğin dengeli biçimde harmanlanması
- Bütüncül ve disiplinlerarası yaklaşım
- Esas olanın hayatı dönüştürmek olduğu gerçeğinden hareketle "uygulama, bilimsel araştırma ve eğitim" üçlemesinin bütünselliği
- Örgütsel bağımsızlık ve tarafsızlık
- Demokrasi ve katılımı etkin kılma
- Kollektif çalışma
- Sürekli yenilenme
- Güvenilirlik
- Dayanışma ruhu
- Mali şeffaflık

4. Etik deęerler

4.1. Genel yapı ve işleyiş bağlamında ;

TİHV bünyesinde yapılacak çalışmalar ve araştırma projeleri için etik açıdan görüş bildirmek, Yönetim Kurulu'nun gereksinim duyduğu konularda etik açıdan görüş oluşturmak, TİHV'e bağlı merkezlerde belgeleme sürecindeki sorunları etik açıdan değerlendirmek, TİHV' in günlük klinik uygulamalarını etik açıdan irdelenmek ve zedelenmeye açık gruplar arasında kabul edildiği için daha da özenle korunmaları gereken "çocuklar, psikiyatrik hastalar, yaşlılar, tutuklular, mülteciler, işkence mağdurları, farklı cinsel yönelimleri olan bireyler ... gibi" gruplara yönelik araştırmalar için ilkeler geliştirmek amacıyla yönelik bir etik kurul oluşturulur.

4.2. İşkence görenlerle ilişkiler bağlamında;

- TİHV çalışmalarının merkezinde her zaman ağır insan hakları ihlalleri kapsamında işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalan gerçek kişiler bulunmaktadır.
- İşkence gören kişi hakkında "kurban", mağdur" gibi tanımlama sıfatlarının kullanılmasından kaçınılır, işkence gören kişinin insan hakları ihlaline maruz kalmış bir birey olduğu gerçeğinde "eşit bir ilişki" temel alınır.
- "Öncelikle zarar vermeme" ilkesine tüm süreçte özen gösterilir.
- Bu nedenle TİHV bünyesindeki tedavi ve rehabilitasyon süreçleri işkence görenlerin gönüllü başvurusu ve onayı ile başlar, tüm süreç kendilerinin bilgilendirilmelerini ve onaylarını temel alarak sürdürülür ve tamamlanır.
- İşkence görenlere ait bilgiler, "gizliliğe saygı" ilkesi gereği, hiçbir koşulda üçüncü kişi ya da kurumlarla paylaşılmaz.
- İşkence görene ait bilgiler sadece kendisi ile paylaşılır; işkencenin etkin soruşturulması ve belgelenmesi kapsamında bilgi ve yazılı belgeler de, yalnız işkence görenlerin kendisi ile paylaşılır.
- Doğrudan işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon programlarının etkinleştirilmesi, işkencenin önlenmesi çalışmalarının kuvvetlendirilmesi amacı ile gerçekleştirilecek bilimsel çalışmalarda ele alınacak bilgiler için de, işkence görenlerin onayı alınır, ancak bu durumda bile, bu tür bilginin kullanımı kişisel kimliklerin tanınmasına izin verilmeyecek şekilde yapılır.
- Bu kapsamdaki çalışmalar ve araştırma projeleri Etik Kurul'a sunulur ve kurulun görüşlerine saygı gösterilir.

4.3. Kurum içi ilişkiler bağlamında;

- TİHV bünyesinde gönüllü ve/veya kadrolu katkı sunmak isteyenlerde öncelikle insan haklarına ve etik değerlere saygı koşuluna mutlak özen gösterilir
- Demokrasi ve katılımçılık esas alınır
- Herhangi bir tür ayrımcılığa izin verilmez.

- TİHV Yönetim Kurulu'nun gereksinim duyduğu konularda etik açıdan görüş oluşturulmasına; tedavi ve rehabilitasyon merkezlerindeki belgeleme sürecindeki sorunlarının etik açıdan değerlendirmesine; TİHV' in günlük klinik uygulamalarının etik açıdan irdelenmesi için Etik Kurulu'nun işlevselliğine özen gösterilir.

4.4. Öteki kurumlarla ilişkiler bağlamında;

- Kurumsal bağımsızlık ve tarafsızlık esas alınır.
- Öteki kurumlarla ilişkilerde insan hakları değerleri dışında başkaca hiçbir ikinci çıkarın ön plana geçmesine izin verilmez.
- TİHV'in çalışmaları için gönüllülerin katkısının yanı sıra, gerekli olan finansman kaynağının sağlanması süreçlerinde insan hakları ihlallerinden sorumlu hiçbir kişi ve kurumdan bağış kabul edilmez, akçeli ilişkilere girilmez.